

ЗОВНІШНІЙ ВИГЛЯД ЮРИСТА ЯК НЕВІД'ЄМНА ЕСТЕТИЧНА СКЛАДОВА ЮРИДИЧНОЇ ДЕОНТОЛОГІЇ

ЦЮЗІК Геннадій Ігорович - магістр права, викладач циклової комісії права та менеджменту Хмельницького кооперативного фахового коледжу, Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

ОСМОЛЯН Віталій Анатолійович - кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри права, Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

**УДК 34.08 : 18 (111.85)
DOI 10.32782/EP.2022.2.22**

Автори статті на основі проведеного теоретичного аналізу та власного практичного досвіду розглядають естетичні позиції зовнішнього вигляду юриста як неотъемлемої складової юридичної деонтології, формують (пропонують авторське бачення) найбільш естетично прийнятні риси делової одягу юриста сучасності. Також у статті обґрунтовується необхідність постійного вдосконалення не тільки моральної, а й естетичної основи загальної складової науки «Юридична деонтологія». Розглядаються особливості формування делового та повсякденного стилю сучасного юриста. Представлено на розгляд та обговорення власна (авторська) позиція щодо складових елементів делової одягу чоловіка та жінки, роблять акцент на естетичній цілесобразності та практичності комбінування різних частин гардероба в пошуку власного, індивідуального стилю. Обґрунтовується необхідність неухильного удосконалення інноваційної та правової політики України шляхом вдосконалення різних галузей юридичної науки.

Ключові слова: деонтологія, деловий костюм, естетика, краса, наука, одяг, правознавець, стиль, юрист.

Постановка проблеми

У наукових джерелах сучасної України міститься багато відомостей та різних підходів до визначення юридичної деонтології.

Зокрема, більшість наукових визначень зводиться до наступного:

- це система загальних знань про юридичну науку та практику, про вимоги до особистих і професійних якостей юриста, про систему формування цих якостей [1, С.3].

- це сфера дослідницької діяльності, результат якої ретранслюється у сферу юридичної освіти та юридичної практики, дозволяють забезпечити належний рівень здійснення професійної діяльності юристів [2].

Із визначень слідує, що однією із складових частин юридичної деонтології виступає професійна поведінка юриста, тобто оптимальний збір правил, якими керується юрист у відносинах, тобто етична складова.

Разом із тим кожен сучасний пересічний громадянин погодиться, що зовнішній вигляд правознавця, його діловий одяг надасть йому змогу не лише успішно здійснювати свої функціональні обов'язки, але і більш ефективно встановлювати дружні відносини з людьми, налагоджувати комунікабельність та підвищувати рівень ділової культури, що паралельно відобразиться на внутрішній впевненості юриста у власних силах та відобразиться на його кар'єрному зростанні.

Зазначене не уявляється можливим без обізнаності не лише в етичній складовій юридичної деонтології, але й у її естетичній складовій – вмінням юриста правильно

сформувати свій діловий образ. У цьому і полягає **актуальність** проблеми.

Аналіз досліджень та публікацій

Проведений аналіз досліджень, публікацій та наукових праць показав, що формуванню та реалізації ідей юридичної деонтології приділяли увагу у різні часи: І. Бентам, О. Бандурка, Ю. Агєшин, С. Алексєєв, М. Айзенберг, В. Горшенєв, С. Гусарєв, О. Карпов, М. Коваль, О. Лукашова, П. Рабінович, В. Сокурєнко, О. Тихомиров та інші. Науковці та вчені визначали юридичну деонтологію як галузь юридичної науки та досліджували її зміст з позиції комплексу знань про кодекс професійної поведінки юриста, професійного етикету, застосування норм моралі, моральних вимог (нормативів), співпрацю з колегами, тактовність у спілкуванні із громадянами, а також власне ставлення до обраної професії правознавця. Проте розгляд естетичних позицій зовнішнього вигляду юриста як складової юридичної деонтології вимагає свого детального дослідження та аналізу.

Мета статті — на підставі проведеного теоретичного аналізу та власного практичного досвіду розглянути естетичні позиції зовнішнього вигляду юриста як невід'ємну складову юридичної деонтології, сформулювати найбільш естетично прийнятні риси ділового одягу юриста сьогодення, а також обґрунтувати необхідність постійного вдосконалення не лише етичної, але й естетичної засади у загальному змісті науки «Юридична деонтологія», як наслідок - покращити інноваційно-правову політику України взагалі.

Виклад основного матеріалу

У процесі формування європейського, демократичного суспільства в Україні створюється новий характер взаємин і діяльності, новий тип гармонійно розвиненої людини – українця-юриста.

Розв'язати завдання зовнішності цієї людини не означає створити оболонку, що «оформлювала б» цей завершений образ. Зовнішні риси людини органічно

пов'язані з її внутрішнім складом, моральним обличчям.

Тому естетична роль одягу у повсякденному житті сучасного юриста полягає в тому, щоб разом з іншими факторами зовнішньої культури виявити красу і духовне багатство людини, допомогти здійснити гармонійний зв'язок образу з оточенням.

Проте не можна переоцінювати значення одягу. Розумові здібності та людські якості юриста завжди повинні лишатися головним фактором його оцінки як спеціаліста. Костюм, навіть гарний сам по собі, завжди буде тільки «гарним костюмом», він ніколи не зробить людину вихованою, розумною, освіченою.

Одне з найважливіших в нашому житті – творча праця, а тому зовнішність людини на роботі, її «робочий одяг» заслуговують не меншу увагу, ніж одяг для відпочинку чи будь-якого іншого призначення. Одяг має не тільки відповідати всім вимогам естетики та гігієни, а й бути зручним, красивим, відповідати професії. Логіка і зручність одягу юриста не повинні суперечити вимогам естетики. Саме тому, на нашу думку, усе найважливіше в одязі вирішує сама людина: обирає тканину і крій, добирає ансамбль, пристосовує його до певної обстановки. Художники створюють окремі предмети одягу, а як їх застосовувати – залежить від нас самих.

Слід окремо відзначити, що зручний для рухів, добре скроєний костюм має безпосередній вплив на підвищення продуктивності праці юриста. Естетичні властивості одягу, як правило, дисциплінують людину, підносять її настрій.

Крім перелічених вище основних властивостей одягу, пов'язаних з іншими рисами зовнішності, є багато дрібниць, про які теж не можна забувати. Насамперед це загальна гігієна і охайність одягу, далі – гарна білизна, що впливає на лінії фігури, акуратна зачіска, шкарпетки (для жінок – панчохи), взуття - усе це ніби невід'ємні частини ансамблю, а проте дуже часто їм приділяють у наш час далеко менше уваги, ніж платтю або костюму.

У нашій статті ми ні в якому разі не прагнемо нав'язати суб'єктивну думку, ви-

робити готові стандарти, змазати індивідуальні риси зовнішності. Кожен має і повинен одягатися в те, що йому до лиця, відповідає його схильностям, смакам.

Однак, щоб знайти свій власний шлях, треба легко орієнтуватися в цих питаннях, знати засади, принципи підходу до поняття гарного смаку, сучасності, добору ансамблю.

Знати ці засади не означає, що всі однаково думатимуть і діятимуть, а навпаки, це підкаже тисячу самостійних варіантів.

Адже одяг не тільки оформлює людський образ, але і формує позицію юриста (адвоката) до його колег, є виразом поваги до системності інститутів, які він представляє. Окрім того, одяг (костюм) виконує утилітарні функції, юрист у ньому «живе». Отже, естетику одягу не можна відокремлювати від практичних його завдань у повсякденному житті юриста.

Форми одягу і побутових речей поступово змінюються, завжди лишаючись співзвучними з навколишньою обстановкою і вимогами життя. Ці зміни залежать від стану промисловості та економіки країни, пов'язані з економічними, політичними і побутовими умовами суспільства, з навколишнім речовим оточенням.

Тому, крім зручності і практичності одягу юриста, є ще й інша сторона, нерозривно пов'язана з першою, - естетика одягу. Красивим, естетичним виглядає на цей час той одяг, що виник саме зараз, на фоні сучасної обстановки, і пасує сучасній людині.

Характер зовнішності людей завжди тією чи іншою мірою відповідає всьому стилю цієї епохи, її архітектурі, має зв'язок з розвитком прикладного мистецтва. Проте, найвиразніше зміни одягу відбиваються в костюмі.

У наш час крій костюму юриста, його форма, добір ансамблю набагато ускладнились. Виникло багато непомітних для ока особливостей у крої і пропорціях, що характеризують сучасний костюм. У моді останніх років завжди є не один, а декілька силуетів, відмінних один від одного, хоч і об'єднаних основними спільними рисами. Зник стандарт, з'явилося прагнення вияв-

ляти індивідуальність. Важливо брати до уваги ці особливості, гармонійно добирати ансамбль тощо. Ансамбль має бути також модним, але це одна тільки ланка усього ланцюга.

Модність в одязі не повинна настирливо впадати в очі, а ніби «світитися» зсередини. Краще, коли ваш костюм захочеться визначити, на перший погляд, не словом «модний», а словом «гарний», хоч у ньому враховано й моду. Справа в тому, що всяке утрирування, втрата почуття міри межує з поганим смаком.

Підкреслені, утрировані модні форми заходять у суперечність з іншими компонентами. Образ юриста перетворюється в шарж на самого себе. Правильне розуміння і використання моди має велике значення, бо впливає на зовнішність нашого суспільства та юридичну деонтологію зокрема.

У першу чергу, працівники юридичних професій повинні розуміти, що людська зовнішність – це ансамбль, де поведінка і манери, вигляд і одяг зливаються в один гармонійний образ. Але поняття ансамблю, взяте з архітектури, застосовується тут у вужчому розумінні, для групи речей одягу, пов'язаних одна з одною кольором, формою і призначенням.

Так, ансамбль одягу складається з основних речей (пальта, плаття, костюма) і доповнень (взуття, сумки, портфелю або дипломату, оздоб). Кількість речей, що поєднуються в ансамбль, може бути різною. Наприклад: одне плаття і відповідні йому туфлі можуть становити ансамбль, який не потребуватиме інших доповнень. В іншому разі це будуть три, п'ять і навіть десять речей. Якщо їх багато, то дуже важливо, щоб одна-дві були основні і, можливо, виділялися більше за інші, а решта були не такі помітні, нейтральні.

Ми пропонуємо власне (авторське) бачення ансамблю ділового «повсякденного» одягу юристів.

Так, у першу чергу, під час вибору одягу слід ураховувати особливості фігури людини (зріст, поставу, повноту), колір шкіри, очей, волосся, а також вік.

По-друге, елегантність одягу досягається шляхом поєднання кольорів (ми радимо поєднувати їх не більше двох). Діловому вбранню притаманні традиційні забарвлення, які можна назвати «класичними»: темно-синій, сірий, бежевий, темно-коричневий, оливковий, кремовий, колір слонової кістки. Більшістю юристів перевага надається синьому і сірому кольорам, їх темним відтінкам у холодну пору року та світлим, пастельним – у теплу. Така кольорова гама, на нашу точку зору, найбільш сприятлива для побудови продуктивних ділових стосунків. Чорний колір вбрання доречний під час урочистих та жалобних заходів.

Основними вимогами до одягу повинні стати: акуратність, стриманість та охайність. Костюм повинен бути завжди добре випрасуваний, сорочка, блуза – свіжою, взуття – начищене і без збитих підборів. Одяг повинен відповідати місцю, часу і характеру діяльності юриста. Необхідно притримуватись правила: «Краще одягнутись просто, ніж з претензією!»

Окрім того, діловий етикет чітко визначає, що два дні підряд не можна ходити на роботу в одному і тому ж вбранні [3; 4, С.109].

На нашу думку, стандартний набір одягу юриста повинен містити кілька класичних костюмів, піджак, темні, у тон піджака брюки, набір сорочок, краватки, білизну, темні довгі шкарпетки чи гольфи, тонкий трикотажний пуловер з вирізом на грудях чи жилет, туфлі, класичні черевики.

Так, піджак костюма може бути однобортним чи двобортним. Двобортний піджак вважається більш формальним ніж однобортний. До нього завжди необхідно вдягати краватку (галстук). Двобортний піджак завжди повинен бути застібнутим. Якщо на однобортному піджаку два гудзики – нижній не застібають. Якщо гудзиків три, то застібають лише середній. В офіційній обстановці піджак повинен бути застібнутим. У застібнутому піджаку входять до кабінету на нараду, сидять під час судового засідання чи виступають перед людьми. Нижній гудзик піджака ніколи не застібають. Розстібнути гудзики можна лише за

столом під час сніданку у кафе, обіду, вечері у ресторані чи сидячі у кріслі.

Колір костюма чи піджака і брюк повинен бути дещо приглушеним, темно-синім або всіх відтінків сірого. Допускається також коричневий, бежевий, оливковий тощо. Тканина може бути однотонною, у смужку чи клітинку, малюнок стриманим, ледь помітним. При цьому повинна спостерігатися симетрія на лацканах піджака. Естетично правильною є така довжина піджака, коли кінчики пальців руки вільно опущені, а звернуті до тіла долоні торкаються його низу.

За класичної довжини брюк спереду штанини повинні лежати невеликою складкою на черевиках чи туфлях, а ззаду закривати п'ятку та діставати до підбора. Брюки не повинні занадто обтягувати стегна; стрілка на брюках має проходити точно посередині ноги і взуття.

Сорочка під діловий костюм повинна бути світлою з довгими рукавами і бажано бавовняною. У спеку допускаються короткі рукава, але в цьому випадку краватку не носять. Біла сорочка завжди доречна до темного, особливо чорного костюма. Згідно з правилами етикету манжети сорочки повинні виступати на 2 сантиметри з-під рукавів піджака, а комір сорочки повинен бути на 1-1,5 сантиметри вищим за комір піджака [5]. Сорочка з гудзиками в куточках коміря виглядає спортивно, але справляє менш формальне враження, а тому, як правило, пасує до костюмів, піджаків спортивного крою.

Краватка (галстук) – це типовий атрибут чоловічого вбрання, який додає своєрідного акценту діловому образу, та один з небагатьох предметів чоловічого туалету, який допоможе підкреслити індивідуальність. Матеріал, колір і малюнок краватки мають певне символічне навантаження, а тому не повинні бути надто яскравими.

Естетичні правила підбору краватки до костюма такі: краватки з малюнком – до однотонних сорочок, однотонні краватки – до сорочок у клітинку та смужку, причому колір краватки повинен збігатися з кольором смужок, бути темнішим за колір сорочки, але світлішим костюма. Довжина

краватки у зав'язаному стані повинна бути до середини пряжки паска брюк, ширина – відповідати ширині лацканів піджака.

Взуття як важливий елемент іміджу юриста повинне бути елегантним, темного кольору, хорошої якості та відповідати обраній тоновій гамі костюма.

Так, чорне взуття пасує до костюма будь-якого кольору. Взуття повинне відповідати сезону та стилю одягу. Підшва взуття не повинна бути занадто товстою та важкою. Взуття спортивного типу, замшеве краще підходить до неформальних випадків, воно не поєднується з офіційним костюмом. Лаковане взуття є невід'ємною складовою та пасує виключно до смокінгу чи фракного костюма.

Також, на нашу думку, слід уникати комбінованого взуття, з великими блискучими деталями, наприклад, пряжками, емблемами та ін. Черевики повинні бути темнішими за брюки. Так, у літній час до світлого костюма можна взувати таке ж взуття.

Шкарпетки вибирають під колір брюк, вони повинні бути довгими, без візерунка, з тугою резинкою, щоб при сидінні нога залишалася закритою, тому що демонстрація оголеної ноги з-під брюк вважається моветонном.

Моветон (від французького *mauvais ton* – поганий тон) – поведінка, манери та вчинки, не прийнятні в пристойній спільноті; невихованість щодо певних критеріїв. Антагоністом моветону виступає *комільфо* – людина, яка відповідає правилам світської пристойності. Крім того, цим же словом називають взагалі все, що відповідає правилам хорошого тону [6].

Між іншим, слід зауважити, що шкарпетки мають не менше значення, ніж галстук. Але вони не повинні занадто впадати в очі, бути, наприклад, червоні чи зелені. Гарні шкарпетки, у тон до костюма або взуття, і начищені черевики – одна з важливих ознак культури зовнішнього вигляду.

Пасок підбирається під колір взуття та портфеля (дипломата). Пряжка не повинна кидатися в очі, естетична перевага надається пряжці матового кольору. Ширина

паска у поєднанні з класичним костюмом і краваткою – приблизно 3-3,5 сантиметри.

Розглянемо деякі естетичні позиції щодо вбрання жінки-юриста (пропонуємо авторське бачення вбрання «ділової жінки»).

На робочому місці жінка повинна виглядати жіночою, стильно, елегантно, мати індивідуальний шарм, незважаючи на деякі обмеження ділового етикету. Так, на нашу думку, головним у зовнішньому вигляді ділової жінки є доглянутість, відчуття міри, елегантність та доцільність.

Зокрема, нами виділено ряд естетичних обмежень для ділового жіночого вбрання:

- не носити одяг, що повністю відкриває руки. Навіть за сильної спеки відкриті плечі повинні бути прикриті легким жакетом – довжина рукавів повинна бути до ліктя;

- не рекомендується глибоке декольте на блузах чи сукнях;

- не радимо вдягати надто вузькі і короткі спідниці, а також спідниці з глибокими розрізами спереду, ззаду чи збоку. Так, довжина спідниці буде «естетичною», якщо складатиме до середини коліна;

- не вдягати прозорі сукні чи блузи, через які просвічується спідня білизна;

- утриматися від трикотажних жакетів, костюмів, светрів, які є неприйнятними для офіційного ділового костюма;

- не вдягати сукні, що щільно облягають фігуру;

- не варто носити одяг із синтетичних тканин, які електризуються, з еластичних тканин з додатком лайки, прозорих тканин, мережива, блискучого шовку, джинсової тканини;

- не рекомендується одяг із тканин у квіточку, інші малюнки, з використанням живописних полотен, друкованих текстів, портретів людей чи зображень тварин тощо;

- не варто зловживати брючними костюмами і брюками;

- не рекомендується використовувати масивні та яскраві прикраси, а також рюші, волани, бахрому, пір'я, банти, в оформленні ділового костюма варто уникати численних складних деталей.

Жіноча мода пропонує ширший вибір фасону одягу, кольору тканини, але деякі традиції і правила існують і для неї [7]. Найголовніше – кольорова гама туалету, сукня, взуття та аксесуари повинні природно доповнювати одне одного, а фасон одягу – відповідати особливостям фігури. Діловий костюм жінки-юриста також допускає наявність хусточки на шії, шарфу, краватки, які повинні гармоніювати з костюмом, адже костюм ділової жінки-юриста, у першу чергу, повинен бути їй до лиця.

Окрім того, приділимо належну увагу макіяжу. Останній не повинен бути надто яскравим; вибір губної помади і тіней повинен відповідати природному колориту жінки. Денний макіяж – особливо у спекотні дні – шар тіней, тонального крему і пудри повинен бути гранично тонким, а туш – вологостійкою. Для чоловіків грим неприпустимий так само, як і підголені брови, завите або фарбоване волосся. Це виглядає фальшиво, протиприродно і «не по-чоловічому».

Манікюр можливий, бо в цьому є турбота про охайність, але нігті вкривати лаком не треба.

Підбираючи парфуми, слід орієнтуватися не тільки на власні смаки, а й на смаки оточення. Слід стежити за тим, щоб запахи парфумерних та косметичних засобів, якими людина користується щодня, не змішувалися, оскільки аромати при змішуванні можуть дати зворотній результат. Слід враховувати, що природна здібність сприймати запах у жінок розвинута краще, ніж у чоловіків, тому вони можуть дратуватися, якщо відчують неприємний для себе запах на відстані понад півметра. Так, у кабінеті, у якому одночасно працюють кілька осіб, неприємний для когось запах може спровокувати конфлікт. Тому в діловій обстановці ми радимо не використовувати концентровані парфуми, а користуватись туалетною водою із свіжим, легким ароматом.

Також нами не рекомендується жінці-юристу носити багато прикрас, адже ювелірні прикраси та біжутерія допомагають жінці підкреслити її індивідуальність. Призначення прикрас надати жінці витон-

ченості, створити таке доповнення до образу, без якого він не буде закінченим. Носіння прикрас – це показник не фінансових можливостей жінки-юриста, а її культури та вишуканого смаку.

З урахуванням викладеного зазначимо, що ансамбль відіграє велику роль у всій історії одягу. Сьогодні ж, коли форма кожної речі стала дуже простою і раціональною, а естетичні вимоги до зовнішнього вигляду зросли, добір предметів одягу за кольором і призначенням набирає особливої ваги. І труднощі тут, на наш погляд, у тому, що кожен має розв'язувати це питання самостійно.

Багато елементарних речей ми просто випускаємо з уваги. Насамперед щільний взаємозв'язок двох принципів: корисності і естетики. Варто старанно обмірковувати призначення кожної деталі одягу з погляду практичності, і легко уникнути найбільших помилок у доборі ансамблю з художнього погляду.

Багато хто припускається ще однієї помилки. Іноді витрачають багато часу і сил, щоб добрати якийсь «особливий» комплект доповнень до одного конкретного туалету. А до інших туалетів ці доповнення часто не пасують. Тому майже завжди доводиться ходити в одязі, випадково зібраному з речей, різних за характером.

На наш погляд, найкраще не мати спеціальних доповнень до одного нарядного плаття, але бути завжди одягнутим «грамотно».

Як ми вже зазначали – величезне значення в ансамблі одягу має колір. Для того, щоб по-справжньому розібратися в кольорових поєднаннях одягу, треба мати чуття, смак, почуття кольору. Добираючи кольори до ансамблю одягу, насамперед треба мати на увазі людину, що носить цей одяг. Проблема «кому що до лиця» досі спірна. Тут є дві думки: одні намагаються скласти конкретну, чітку таблицю добору кольору до кольору шкіри, очей, волосся, рекомендуючи в кожному конкретному вигляді певний і досить вузький вибір кольорів. Інші вважають це безграмотним.

Природа наділила зовнішність кожної людини неповторною індивідуальністю.

Тому кілька образів, на перший погляд, зовнішньо схожих, потребують різного підходу в оформленні, бо є якісь внутрішні, приховані риси, які, проте, відіграють вирішальну роль у доборі форми та кольору одягу. Оці риси і треба розгледіти в кожному конкретному випадку.

Конкретну пораду про те, «що до лиця», можна дати тільки дивлячись на людину перед собою і маючи напохваті вибір різних відтінків тканин або речей одягу. Колір очей і волосся має значення при доборі кольору. Але коли думати тільки про них, то легко втратити головну естетичну мету створення костюма - оформлення образу людини-юриста.

Тому мистецтво створити гардероб для всіх випадків життя юриста в тому і полягає, щоб завжди і в усякій обстановці бути вдягнутим доречно, не маючи при цьому занадто великої кількості речей.

Як **висновок** до статті зазначимо, що мода, як явище закономірне й позитивне, впливає на стиль прикладного мистецтва, визначає зовнішність людини-юриста даної епохи.

Але в ній, як і в усякому мистецтві, є випадкове, наносне, чуже суті цього явища і стилю. Це треба вміти розрізнити не тільки для того, щоб добре одягатися і користуватися модою, а й розширити свій кругозір розумінням питань культури одягу і завдань прикладного мистецтва як невід'ємної естетичної складової юридичної деонтології.

Окрім того, необхідно завжди пам'ятати, що юрист спілкується не лише з колегами-юристами, але й з пересічними громадянами, які звертаються до нього з проханням допомогти у розв'язанні тієї чи іншої правової проблеми, надати юридичну консультацію з різних життєвих питань. Зазначені особи, надаючи у подальшому оцінку професійним якостям юриста, у першу чергу, будуть естетично оцінювати його зовнішній вигляд. Тоді й стає особливо зрозуміло, що не костюм прикрашає людину, а її внутрішня культура, яка лише відбивається в різних зовнішніх виявах: манерах, охайності і одязі, що у свій час

влучно підкреслив світовий модельєр Ів Сен-Лоран, який працював у світі високої моди, - мода на одяг мінлива, проте мода на розум вічна [7].

Зважаючи на наявність недоліків у цій сфері суспільного життя, вважаємо за актуальні подальші дослідження відповідної спрямованості, адже останні створюватимуть перспективи теоретичних та практичних напрацювань та сприятимуть розв'язанню проблемних питань на цьому напрямку.

Література

1. Бризгалов І.В. Юридична деонтологія: Короткий курс лекцій. – К.: МАУП, 2003. - 3-тє вид., стереотип. – 48 с. – Бібліогр. у кінці лекцій.
2. Мультимедійний підручник з навчальної дисципліни «Юридична деонтологія»: Національна академія внутрішніх справ (місто Київ). [Електронний ресурс]: <https://arm.naiu.kiev.ua> (дата звернення: 25.04.2022).
3. Федькіна О.Г. Повага до себе має свій зовнішній вигляд // «ВСЕОСВІТА» [Електронний ресурс]: <https://vseosvita.ua> (дата звернення: 25.04.2022).
4. Діловий етикет: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Уклад. Д.А. Мірошніченко, А.М. Зленко. Бориспіль: Ризографіка, 2019, - 216 с. [Електронний ресурс]: <http://ephshair.phdru.edu.ua> (дата звернення: 25.04.2022).
5. Наказ Державної міграційної служби України від 05.11.2012 № 263 «Про затвердження рекомендацій щодо зовнішнього вигляду (дрес-коду) працівників Державної міграційної служби України» [Електронний ресурс]: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 25.04.2022).
6. Вікіпедія. Вільна енциклопедія. [Електронний ресурс]: <https://uk.wikipedia.org> (дата звернення: 25.04.2022).
7. Ів Сен-Лоран. Цитати // «GOODREADS» [Електронний ресурс]: <https://www.goodreads.com> (дата звернення: 25.04.2022).

АНОТАЦІЯ

Автори статті на підставі проведеного теоретичного аналізу та власного практичного досвіду розглядають естетичні позиції зовнішнього вигляду юриста як невід'ємної складової юридичної деонтології, формують (надають авторське бачення) найбільш естетично прийнятним рисам ділового одягу юриста сьогодні. Також у статті обґрунтовується необхідність постійного вдосконалення не лише етичної, але й естетичної засади у загальному змісті науки «Юридична деонтологія». Розглядаються особливості формування ділового та повсякденного стилю сучасного юриста. Надається на розгляд та обговорення загалу власна (авторська) позиція щодо складових елементів ділового одягу чоловіка та жінки, робляться акценти на естетичній доцільності та практичності комбінування різних частин гардеробу у пошуку власного, індивідуального стилю. Обґрунтовується необхідність неухильного покращення інноваційної та правової політики України шляхом вдосконалення різних галузей юридичної науки.

Ключові слова: деонтологія, діловий костюм, естетика, краса, наука, одяг, правознавець, стиль, юрист.

H. I. Tsiuzik, V. A. Osmolian

**THE APPEARANCE OF A LAWYER
AS AN INTEGRAL AESTHETIC COMPONENT OF LEGAL DEONTOLOGY**

The authors of the article on the basis of theoretical analysis and their own practical experience consider aesthetic positions of appearance of a lawyer as an integral part of legal deontology, form (provide the author's vision) the most aesthetically pleasing features of business attire of today's lawyer. The article also substantiates the need for continuous improvement of not only ethical but also aesthetic principles in the general content of the science of "Legal Deontology". Peculiarities of formation of business and everyday style of a modern lawyer are considered. The author's own (author's) position on the components of men's and women's business attire is presented for consideration and discussion, emphasis is placed on the aesthetic expediency and practicality of combining different parts of the wardrobe in search of one's own, individual style. The necessity of steady improvement of innovation and legal policy of Ukraine by improvement of various branches of legal science is substantiated.

Keywords: deontology, business suit, aesthetics, beauty, science, clothes, lawyer, lawyer, style.